

ISSN: 2146-1961

Kaya, A. (2024). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(56), 461-470.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4430>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK ALANIYLA İLGİLİ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Abdullah KAYA

Dr., Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi, Konya, Türkiye, kayagitar@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9602-4810

Gönderim tarihi: 29.01.2024

Kabul tarihi: 12.05.2024

Yayım tarihi: 01.06.2024

Öz

Bu çalışmada Ulusal Tez Merkezi'nde indekslenen bilim dalı müzik eğitimi olan güzel sanatlar lisesi müzik alanındaki yüksek lisans ve doktora tezlerini çeşitli değişkenlerle betimsel olarak incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmanın kapsadığı alanla ilgili 1993-2023 yılları arasındaki 246 lisansüstü tez incelenmiştir. Veriler literatür taramasıyla toplanmış ve frekans/yüzde tablolarıyla sunulup yorumlanmıştır. Çalışmadaki lisansüstü çalışmaların 226'sının yüksek lisans, 20'sinin doktora tezi olduğu görülmüştür. Çalışmada toplamda 36 üniversitede güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü çalışma yapıldığı belirlenmiş, 1994 yılında lisansüstü çalışma yapılmadığı saptanmıştır. Çalışmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili incelenen lisansüstü çalışmalardan en fazla yüksek lisans tezinin Gazi Üniversitesi'nde yazıldığı; en az sayıda Süleyman Demirel Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi kurumlarında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada incelenen güzel sanatlar lisesi müzik alanındaki yüksek lisans tezlerinin %53,98'inin kadın araştırmacıların; %46,01'inin erkek araştırmacıların hazırladığı sonucuna ulaşılmıştır. Doktora tezlerini %50'sinin erkek araştırmacıların; %50'sinin kadın araştırmacıların yazdığı saptanmıştır. Çalışmada yıllar ile türlere göre tezler incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin en fazla 2019 yılında yazıldığı; en az 1995 ve 2013 yıllarında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Güzel sanatlar lisesi müzik alanında doktora tezleri en fazla 2022 yılında; en az 2003, 2007, 2009, 2015 ve 2018 yıllarında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada yüksek lisans tezlerinin en fazla nicel araştırma yöntemi ile; doktora tezlerinde ise genellikle karma araştırmaların yapıldığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Güzel sanatlar lisesi, müzik, lisansüstü tezler, doküman analizi.

ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES RELATED TO THE MUSIC FIELD OF FINE ARTS HIGH SCHOOL

ABSTRACT

In this research, it is aimed to descriptively examine the master's and doctoral theses in the field of music at fine arts high schools, whose branch of science is music education, indexed in the National Theses Center, with various variables. For this purpose, 246 postgraduate theses related to the field covered by the research between 1993 and 2023 were examined. The data were collected by literature review and presented and interpreted with frequency/percentage tables. Except for the National Thesis Center, studies related to the field of music at fine arts high schools were excluded from the research. Of the postgraduate studies in the research, 226 are master's theses and 20 are doctoral theses. During the examined process, it was determined that postgraduate studies were conducted in the field of music in fine arts high schools in a total of 36 universities and that there was no research in 1994. It was concluded that the least number of studies were written in the institutions of Süleyman Demirel University, Kocaeli University, Akdeniz University, Çanakkale Onsekiz Mart University, Kırıkkale University, Balıkesir University, Ankara Music and Fine Arts University. It was concluded that 53.98% of the master's theses in the field of music at the fine arts high schools examined in the research were prepared by female researchers and 46.01% by male researchers. It was determined that 50% of the doctoral theses were written by male researchers and 50% were written by female researchers. When the theses were examined by years and types in the research, it was concluded that the most master's theses were written in 2019 and the least in 1995 and 2013. It was concluded that the most doctoral theses in the field of music at fine arts high schools were written in 2022 and the least in 2003, 2007, 2009, 2015 and 2018. Most of the master's theses examined in the research used quantitative research methods; it has been determined that mixed research is generally done in doctoral theses.

Keywords: fine arts high school, music, graduate theses, document analysis.

GİRİŞ

Sanat eğitimi; algılama, düşünme ve uygulamayı bir araya getiren zihin ile pratiği birleştiren etkili bir yoldur. İnsanların hayatında karar vermesi, seçim yapması, günlük ilişkilerinde de etkili olmaktadır (Apaydın, 1993: 2). Eğitimin bütün olarak ele alınması ve çağdaş eğitimin sağlanabilmesi için bilim eğitimiyle birlikte sanat eğitiminin verilmesi önem arz etmektedir. Dünyada teknolojik gelişmelerin artması ile sanat eğitimi, estetik kaygıların öğretilmesi ve sonuçlar çıkarılmasıyla bireylerde duyguların paylaşılmasını sağlamaktadır (Erbay, 1995: 1). Yeterli düzeyde sanat eğitimi olmayan eğitim sistemlerinde, bireylerde duyarlılık, estetik anlayış ve duygular gelişmemektedir (Çiftçi, 1996: 3; Kalyoncu, 1996: 1). Bu gelişme sürecinde yaşanan problemler bireylerin yaşamında tutarsız davranışları tetikleyebilmekte, nitelik bakımından zayıf kalmasına sebep olmakla birlikte kişinin hayatındaki karar verme süreçlerinde de sorunlar yaratabilmektedir.

Sanat eğitimi, bireylerde yaratıcılığın eğitilmesiyle birlikte yaratıcı ve yapıcı nitelikler kazanılmasını ve hayatında olumlu davranışlara dönüşmesini sağlamaktadır (Etike, 1991: 1). Sanat eğitiminin alt dallarından biri olan müzik eğitimi bireylerin davranış gelişiminde, estetik anlayışın oluşmasında, duyarlılık kazanmasında etkili olmaktadır. Müzik eğitimi temelde müziksel davranış kazandırma, değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecine denilmektedir. Bireylerin kendi müzikal yaşantısı göz önüne alınarak planlı, düzenli ve yöntemli bir şekilde hedeflere müzik alanında erişilmektedir (Uçan, 2018: 11). Müzik eğitiminin bir türü olarak, her bireyin estetik anlayış kazanması ve duyarlı olması için örgün eğitim kurumlarında genel müzik eğitimi verilmektedir. Genel müzik eğitiminin kendisine yeterli olmadığını düşünülen durumlarda amatör olarak müzikle daha fazla ilgilenmek isteyen bireyler özengen müzik eğitimi, müziği mesleği haline dönüştürmek isteyen bireyler ise mesleki müzik eğitimi almaktadır.

Mesleki olarak müzik eğitimi; müzik alanı öğretmeni yetiştirme gibi birçok alanda alt başlıklara ayrılmaktadır (Uçan, 2018: 53). Bu alanlarda yetkin olabilmek için mesleki müzik eğitim kurumları ülkemizde öğrenciler yetiştirmektedir. Mesleki olarak müzik eğitiminin gerektirdiği şartlar da sanat eğitimi ve müzik eğitiminde olduğu gibi özellikler gerektirmektedir. Bu özellikler kazanılırken ayrıntıcı bir bakış açısıyla eğitim verilmeli ve nitelik bakımından yeterliliğin sağlanmasına özen gösterilmelidir.

Sanat eğitimi mesleki anlamda verimli hale getirebilmek için süreklilik, disiplinli çalışma, donanım, beceri ve zaman gerekmektedir. Bu verimi sağlamak için erken yaşlarda mesleki olarak sanat eğitimine başlanmalı ve eğitim süreci düzenli bir şekilde sürdürülmelidir. Sanat eğitiminin temelden başlamasının sağlandığı ve yüksek öğretim kurumlarına hazırlanma konusunda yetkili eğitim kurumlarından olan güzel sanatlar liseleri dört yıllık öğretim sürecinde, nitelikli ve alanda yeterli öğrenciler yetiştirmektedir. Ülkemizdeki güzel sanatlar liseleri müzik ve görsel sanatlar alanlarında lise düzeyindeki öğrencileri mesleki olarak üst kurumlar olan konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, müzik ve resim öğretmenliği bölümlerinde alanlarına hazırlamaktadır.

Yüksek öğretim kurumlarına temel hazırlamak amacıyla kurulan güzel sanatlar liselerinin ilki 1989 yılında İstanbul'da Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol'un öncülüğünde açılmıştır. 1990 yılı sonrasında Ankara, İzmir, Bursa

gibi birçok ilde güzel sanatlar liseleri açılmıştır ve günümüze kadar bu okullar çeşitli illerde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir (Çiftçi, 1996: 2). Bu liseler öğrencilerin ilgilendikleri alanda, istekli olarak ve becerileri üzerine branşlarıyla ilgili temel bilgi ve yeni beceriler kazanmasını, alanlarında başarılı bireyler olmasını, güzel sanatlarla ilgili yüksek öğretim kurumlarına hazırlanmalarını, alanlarıyla ilgili uygulama ve yorumlama yapabilme yeterliliğini sağlamayı amaçlamaktadır (Resmi Gazete, 2009).

Bu amaçlar göz önünde bulundurulduğunda eğitimin kalitesinin artmasıyla birlikte mesleki müzik eğitim kurumu olan güzel sanatlar liseleriyle ilgili yapılan bilimsel araştırmalar önem kazanmaktadır. Bu araştırmada da güzel sanatlar lisesi müzik alanının etkililiğinin ortaya konması, farklı yöntem ve yaklaşımlarının etkilerinin incelenmesi amacıyla bu araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur. Güzel sanatlar liseleriyle ilgili yapılan akademik çalışmalar incelendiğinde güzel sanatlar eğitimi müzik alanına dair çok sayıda lisansüstü tezler olduğu görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde müzik alanında ve birçok farklı alanda yer alan bilimsel araştırmaların doküman incelemelerinin yapıldığı ancak güzel sanatlar lisesi müzik alanında lisansüstü çalışmaların incelenmediği görülmüştür. Bu çalışma ile güzel sanatlar lisesi müzik alanının literatürdeki durumunu ortaya koymak, alandaki eksikleri belirlemek, bu alanda çalışan araştırmacılara katkı sağlamak, alanyazına bütünsel bir bakış açısıyla bakmak amaçlanmaktadır. Bundan dolayı araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü araştırmaların incelenmesi ve var olan durumu ortaya koyulması hedeflenmiştir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezlerin türlerine ve kurumlara göre dağılımları nasıldır?
2. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezlerin türleri ile yazarların cinsiyetine göre dağılımları nasıldır?
3. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezlerin yayımlandığı yıllara ve türlerine göre dağılımları nasıldır?
4. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezlerin türleri ile yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezleri inceleyen nitel ve betimsel bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda veriler toplanırken gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi araçların kullanıldığı, olayların ve algıların doğal ortamında bütüncül olarak ortaya koyulduğu bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39).

Nitel araştırmalarda doküman incelemesi, araştırılan olgularla ilgili bilgi sağlayan yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187). Araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezler yayın yılı, araştırmacının cinsiyeti, tez türü, araştırmanın yapıldığı kurum ve araştırmada kullanılan yöntemlerine göre incelenmiş, yüzde ve frekans analizleriyle tablolaştırılarak sunulmuştur.

Evren-Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 1993-2023 yılları arasında yayımlanmış güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili tezler oluşturmaktadır. Araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili araştırmalardan bilim dalı müzik eğitimi olan ve ulaşılabilen 226'sı yüksek lisans tezi, 20'si doktora tezi olan toplamda 246 lisansüstü tez örneklemini temsil etmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi'nden 1993-2023 yılları arasında yayımlanmış ulaşılabilen 246 güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili tez oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aşamasında alana yönelik literatür taranmış ve Ulusal Tez Merkezi'ndeki güzel sanatlar liseleriyle ilgili tezler incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar Ulusal Tez Merkezi'nden "anadolu güzel sanatlar liseleri", "güzel sanatlar lisesi", "güzel sanatlar liseleri", "anadolu güzel sanatlar ve spor liseleri", "güzel sanatlar ve spor liseleri" ve "GSL" anahtar kelimeleri ile taranmış, müzik alanıyla ilgili olan çalışmalara yer verilmiştir. 02.09.2023 tarihinde yapılan taramalar sonucunda güzel sanatlar lisesi müzik alanında yazılmış toplam 246 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Araştırmanın künye bilgileri incelenerek frekans/yüzde tabloları oluşturulmuştur. İncelenen çalışmaların frekans/yüzde tabloları belirlenen ölçütler doğrultusunda yorumlanmıştır. Araştırmada veriler literatür tarama ile toplandığından dolayı etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

BULGULAR

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ve Kurumlara İlişkin Bulgular

Tablo 1. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ve Kurumları

Kurumlar	Yüksek Lisans		Doktora	
	f	%	f	%
Marmara Üniversitesi	11	4,86	2	10
Dokuz Eylül Üniversitesi	7	3,09	-	-
İnönü Üniversitesi	10	4,42	1	5
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	18	7,96	-	-
Gazi Üniversitesi	48	21,23	11	55
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	0,88	-	-
Uludağ Üniversitesi	11	4,86	-	-
Atatürk Üniversitesi	12	5,30	-	-
Selçuk Üniversitesi	6	2,65	-	-
Trakya Üniversitesi	5	2,21	-	-
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	4	1,76	-	-
Cumhuriyet Üniversitesi	5	2,21	-	-
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	7	3,09	-	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	0,44	-	-
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	8	3,53	-	-
Haliç Üniversitesi	6	2,65	-	-
Pamukkale Üniversitesi	3	1,32	-	-
Adıyaman Üniversitesi	2	0,88	-	-

Necmettin Erbakan Üniversitesi	8	3,53	4	20
Ordu Üniversitesi	2	0,88	-	-
Niğde Üniversitesi	12	5,30	-	-
Erciyes Üniversitesi	4	1,76	-	-
Afyon Kocatepe Üniversitesi	5	2,21	-	-
Kocaeli Üniversitesi	1	0,44	-	-
Trabzon Üniversitesi	11	4,86	-	-
Çankırı Karatekin Üniversitesi	2	0,88	-	-
Yıldız Teknik Üniversitesi	-	-	1	5
Akdeniz Üniversitesi	1	0,44	-	-
İstanbul Okan Üniversitesi	3	1,32	-	-
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	0,88	-	-
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	0,44	-	-
Kırıkkale Üniversitesi	1	0,44	-	-
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	0,88	1	5
Balıkesir Üniversitesi	1	0,44	-	-
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	0,44	-	-
Mersin Üniversitesi	2	0,88	-	-
Toplam	226	100	20	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezlerinin %21,23'ünün Gazi Üniversitesi; %7,96'sının Abant İzzet Baysal Üniversitesi; %5,30'unun Atatürk Üniversitesi; %4,86'sının Marmara Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi; %4,42'sinin İnönü Üniversitesi; %3,53'sinin Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi; %3,09'ünün Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi; %2,65'inin Selçuk Üniversitesi ve Haliç Üniversitesi; %2,21'inin Trakya Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi; %1,76'sının Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi; %1,32'sinin Pamukkale Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi; %0,88'inin Karadeniz Teknik Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Mersin Üniversitesi; 0,44'ünün Süleyman Demirel Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde savunulduğu görülmüştür. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde güzel sanatlar lisesi müzik alanında yüksek lisans tezi bulunmamaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen doktora tezlerinin %55'inin Gazi Üniversitesi; %20'sinin Necmettin Erbakan Üniversitesi; %10'unun Marmara Üniversitesi %5'inin İnönü Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde savunulduğu görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ile Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Tablo 2. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ile Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Yüksek Lisans		Doktora	
	f	%	f	%
Kadın	122	53,98	10	50
Erkek	104	46,01	10	50
Toplam	226	100	20	100

Tablo 2'ye göre araştırmada incelenen güzel sanatlar lisesi mzık alanındaki yüksek lisans tezlerini %53,98'inin kadın araştırmacıların; %46,01'inin erkek araştırmacıların hazırladığı saptanmıştır. Doktora tezlerini %50'sinin erkek araştırmacıların; %50'sinin kadın araştırmacıların yazdığı görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi Mzık Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Yayımlandığı Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Tablo 3. Güzel Sanatlar Lisesi Mzık Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Yayımlandığı Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımları

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
1993	2	0,88	-	-
1995	1	0,44	-	-
1996	2	0,88	-	-
1997	3	1,32	-	-
1998	5	2,21	-	-
1999	4	1,76	-	-
2000	2	0,88	-	-
2001	4	1,76	-	-
2002	6	2,65	-	-
2003	5	2,21	1	5
2004	3	1,32	-	-
2005	5	2,21	-	-
2006	14	6,19	-	-
2007	10	4,42	1	5
2008	7	3,09	-	-
2009	7	3,09	1	5
2010	9	3,98	-	-
2011	8	3,53	-	-
2012	4	1,76	3	15
2013	3	1,32	-	-
2014	7	3,09	2	10
2015	4	1,76	1	5
2016	9	3,98	-	-
2017	6	2,65	2	10
2018	7	3,09	1	5
2019	33	14,60	-	-
2020	9	3,98	-	-
2021	12	5,30	2	10
2022	16	7,07	4	20
2023	19	8,40	2	10
Toplam	226	100	20	100

Tablo 3 incelendiğinde güzel sanatlar lisesi mzık alanıyla ilgili yüksek lisans tezlerinin %14,60'ı 2019 yılında; %8,40'ı 2023 yılında; %7,07'si 2022 yılında; %6,19'u 2006 yılında; %5,30'u 2021 yılında; %4,42'si 2007 yılında; %3,98'i 2010, 2016 ve 2020 yıllarında; %3,53' 2011 yılında; %3,09'u 2008, 2009, 2014 ve 2018 yıllarında; %2,65'i 2002 ve 2017 yıllarında; %2,21'i 1998, 2003 ve 2005 yıllarında; %1,76'sı 1999, 2001, 2012 ve 2015 yıllarında; %1,32'si 1997, 2004, 2013 yıllarında; %0,88'i 1993, 1996, 2000 yıllarında; %0,44' 1995 yılında hazırladığı görülmektedir.

Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili incelenen doktora tezlerinin %20'si 2022 yılında; %15'i 2012 yılında; %10'u 2014, 2017, 2021 ve 2023 yıllarında; %5'i 2003, 2007, 2009, 2015 ve 2018 yıllarında savunulmuştur.

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ile Yöntemlerinin Dağılımlarına Yönelik Bulgular

Tablo 4. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türü ile Yöntemlerinin Dağılımları

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora	
	f	%	f	%
Nicel	142	62,83	6	30
Nitel	46	20,35	4	20
Karma	22	9,73	10	50
Belirtilmemiş	16	7,07	-	-
Toplam	226	100	20	100

Tablo 4 incelendiğinde güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili yüksek lisans tezlerinin %62,83'ünün nicel; %20,35'inin nitel; %9,73'ünün karma araştırma yöntemi kullanıldığı, %7,07'sinin ise yönteminin belirtilmemiş olduğu görülmektedir.

Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili doktora tezlerinde %50'sinin karma; %30'unun nicel; %20'sinin nitel araştırma yönteminin kullanıldığı ve yöntemi belirtilmeyen tez olmadığı saptanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada güzel sanatlar lisesi müzik alanında yazılmış lisansüstü tezler çeşitli değişkenler dikkate alınarak incelenmiştir. Yapılan çalışmada 226 yüksek lisans ve 20 doktora tezi olmak üzere toplamda 246 lisansüstü tez olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulusal Tez Merkezi incelendiğinde güzel sanatlar lisesi müzik alanını konu edinen ilk çalışmanın 1993 yılında yüksek lisans tezi olarak yayımlandığı ancak 2023 yılına kadar sadece 1994 yılında çalışma yapılmadığı ardışık olarak her yıl çalışma yapılmadığı görülmüştür. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili araştırmalar 1993 yılından 2023 yılına kadar incelenmiş ancak sadece 1994 yılında bu alanda lisansüstü araştırma yapılmadığı belirlenmiştir. Araştırmada incelenen konuyla ilgili toplamda 36 üniversitede lisansüstü çalışma yapıldığı görülmüştür. Müzik eğitiminin alanlarında da lisansüstü araştırmaların ve bilimsel yayınların incelendiği çalışmalar yapıldığı görülmüştür (Ayhan, 2006; Çeşit, 2015; Danacı ve Çiftçi, 2022; Ertekin Kaya, 2023; Güçlü, Mustul ve Kaleli, 2021; Öztutgan, 2016; Pirlibeyoğlu, 2023; Sağer, 2005; Yüksel ve Güçlü, 2021).

Araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili incelenen lisansüstü çalışmalardan en fazla yüksek lisans tezinin %21,23 ile Gazi Üniversitesi'nde yapıldığı; %0,44 ile Süleyman Demirel Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde en az yüksek lisans tezi yapan kurumlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen doktora tezlerinin %55 ile en fazla Gazi Üniversitesi'nde; en az %5 ile İnönü Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde savunulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güçlü'nün

(2022) araştırmasında da bu çalışmada olduğu gibi en fazla lisansüstü tezin %28,02 ile Gazi Üniversitesi'nde yazıldığı görülmektedir.

Araştırmada incelenen güzel sanatlar lisesi müzik alanındaki yüksek lisans tezlerini yazarın cinsiyetine göre %53'98'inin kadın araştırmacıların; %46,01'inin erkek araştırmacıların hazırladığı sonucuna ulaşılmıştır. Doktora tezlerini %50'sinin erkek araştırmacıların; %50'sinin kadın araştırmacıların yazdığı görülmektedir. Bu durumda erkek ve kadın araştırmacıların güzel sanatlar lisesi müzik alanında oransal olarak aynı, bu alanda araştırmacıların cinsiyetine göre dengeli olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın sonucunda yıllar ile türlere göre incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin %14,60 ile en fazla 2019 yılında yazıldığı; %0,44 ile en az 1995 ve 2013 yıllarında yazıldığı saptanmıştır. Güzel sanatlar lisesi müzik alanında doktora tezlerinin %20 ile en fazla 2022 yılında; %5 ile en az 2003, 2007, 2009, 2015 ve 2018 yıllarında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Son yıllarda doktora çalışmalarında artış olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak doktora yapan araştırmacıların güzel sanatlar liselerindeki eğitime ilgi duydukları, bu kurumlardaki eğitim sürecinde yaşanan sorunların farkında oldukları düşünülebilir.

Araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili yüksek lisans tezlerinin %62,83 ile en fazla nicel araştırma olduğu; doktora tezlerinde ise %50 ile çoğunlukla karma araştırmaların yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma yöntemi belirtilmeyen tezlerde yöntem bakımından zayıf noktaları olduğu düşünülebilir. Ayrıca doktora yapan araştırmacılar da belirtilmeyen bir yöntem olmaması göze çarpmaktadır. Bunun yanısıra en fazla karma yöntem kullanması bu yöntemin güçlü yönlerine dikkat çekmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmada güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Güzel sanatlar lisesi müzik alanıyla ilgili çeşitli yayınların farklı değişkenlerle karşılaştırılıp incelenmesi yapılabilir. Güzel sanatlar lisesi resim ve tiyatro alanlarında da benzer çalışmaların yapılması alanyazına katkı sunacaktır. Güzel sanatlar lisesiyle ilgili lisansüstü tezler ile yüksek öğretim kurumlarından müzik öğretmenliği alanında yazılmış lisansüstü tezler farklı değişkenlerle karşılaştırılarak incelenebilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Araştırmada çalışmanın etik kurul onayına tabi olmadığı beyan edilmiştir.

Yazar Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın çalışmaya katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Apaydın, N. (1993). *Sanat eğitiminde ve yaratıcılıkta yazının yeri*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Ayhan, A. (2006). *Müzik öğretmenliği bilim dallarında yapılan yüksek lisans tezlerinin ve okutulan yüksek lisans derslerinin karşılaştırmalı değerlendirilmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Çeşit, C. (2015). Türkiye’de viyola üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 38(8), 445-462.
- Çiftçi, E. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinden mezun olan öğrencilerin başarı durumları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Danacı, E. F., & Çiftçi, E. (2022). Türkiye’de yaylı çalgılar alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre değerlendirilmesi. *İdil*, 99, 1620-1630.
- Erbay, M. (1995). *Yükseköğretim düzeyinde sanat eğitimi programlarının uluslararası bağlamda incelenmesi*. [Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Ertekin Kaya, M. N. (2023). Türkiye’de Kodaly yaklaşımı konusundaki bilimsel araştırmaların incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 7(1), 17-30.
- Etike, S. (1991). *Türk sanat eğitiminin tarihsel gelişim süreci içinde ortaokul resim eğitimi ve resim öğretmeni yetiştirme: 1923-1950*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Güçlü, O., Mustul, Ö., & Kaleli, Y. S. (2021). Müzik eğitiminde bireysel çalgılara yönelik yapılmış olan lisansüstü çalışmaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(45), 809-826.
- Güçlü, O. (2022). Müzik eğitimi alanında yazılmış olan lisansüstü tezlerin içerik ve yöntemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 739-751. 10.16986/HUJE.2021066836
- Kalyoncu, N. (1996). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde piyano öğretim programlarının hedeflerine ulaşma durumu*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Öztutgan, Z. (2016). Türkiye’de gitar alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 684-708.
- Pirlibeyoğlu, B. (2023). Müzik alanında özyeterlik ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(7), 129-146.
- Resmi Gazete. (2009). Yönetmelik. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090616-7.htm>
- Sağır, T. (2005). Müzik öğretmenliği bilim dallarında çalışılan lisansüstü tezlerin enstitü farklılıkları açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 243-245.
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. Arkadaş Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, T. & Güçlü, O. (2021). Türkiye’de klarinet alanı ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Sahne ve Müzik*(12), 60-83.